

Granollers, ciutat màrtir

Eren les 9 del matí,
eren les 9 del matí en punt
d'un dia clar i assolellat.
Els veïns de la ciutat
s'esmerçaven en la quotidiana tasca
d'anar a fer cua en algun establiment,
d'altres, ja feia llarg temps
que l'havien començada.
Tots amb l'esperança d'aconseguir
algun tipus d'aliment amb que alleujar
la forta i punyent gana
que en aquells temps la ciutadania patia.

Eren les 9 del matí...
eren les 9 i cinc minuts en punt
d'aquell 31 de maig de 1938,
quan els veïns del sud de la ciutat
contemplaven encuriós uns avions
que tranquils volaven direcció nord.
De sobte aquella curiositat es convertí
en un esgarriós esglai al veure brollar les bombes
de sota els avions i els terribles i espantosos esclats
que provocaven al xocar a terra,
esfereïts corrien sense saber on anaven.

Eren les 9 del matí...
eren les 9 i sis minuts en punt,
tota la barbàrie havia estat consumada.
Foren 5 els avions que en el decurs
d'un miserable minut, havien descarregat
tota la seva mortífera càrrega sobre la ciutat.
La ciutadania embogí de por, de ràbia, d'impotència,
davant la visió dantesca de la ciutat,
tota ella difuminada per una espessa boira
de fum i pols com una gran manta que l'abrigués
per tapar la infàmia comesa.

Tothom s'abocà a socorrer les víctimes,
disperses pels carrers
o cobertes pels enderrocs dels edificis destruïts,
traslladant-les als centres mèdics de la ciutat.
Abarrotats tots els centres de la ciutat,
foren desplaçats als centres mèdics de diferents ciutats:
Mollet, Sant Celoni, Vic, Badalona, Barcelona.

Dissortadament, Granollers ha passat a la història
per aquell infamant bombardeig portat a terme
per l'aviació italiana al servei de la dita "Zona Nacional".

200 morts dins el mateix dia fins a un total
de 224 morts i més de 200 ferits.

En relació al número d'habitants-víctimes
fou el bombardeig més sangnant en tota la guerra.

Eren les 9 del matí...
Eren les 9 i sis minuts en punt:
una terrible consternació s'apoderà de Granollers.

*En homenatge
a les víctimes del
bombardeig de
Granollers del 31
de maig de 1938
amb motiu de la
commemoració del
75è aniversari.

Joan Pi i Cabanas
Granollers

VALLÈS 31.05.2013 | 24

La Porxada i els seus voltants després del bombardeig. | REVISTA DEL VALLÈS

Conèixer el passat per construir el futur

Escotar el relat d'aquell 31 de maig
de 1938 en veu de les persones que el
van viure, és sempre colpidor. Són his-
tòries de patiment i de superació. De
generositat i de solidaritat. Testimonis
que ens emocionen per la cruesa dels
fets que relaten i per la fermesa amb què
defensen la pau. La contundència del seu
"mai més", la seva defensa del diàleg per
resoldre els conflictes, són eines educati-
ves de gran valor, que hem de preservar i
transmetre als més joves.

A l'Arxiu Municipal es conserven una
cinquantena d'entrevistes enregistrades,
que ja formen part del patrimoni de la
ciutat. Hem d'agrair la generositat de les
persones que han volgut compartir les
seves vivències.

Ens ajuden a imaginar aquell dimarts
al matí, quan el centre de la ciutat va
quedar ensorrat, amb desenes de vícti-
mes sota les runes. N'hem vist les imat-
ges colpidores. Hem llegit els relats dels
periodistes que es van acostar a Granol-
lers per explicar al món aquella tragèdia
inexplicable. Van ser moltes les persones
vingudes d'arreu per defensar la demo-
cràcia i la llibertat. Brigadistes que van
lluitar al front. Reporters i fotògrafs que
relataven allò que succeïa al nostre país.
Persones que van crear organitzacions
d'ajuda humanitària per intentar alleugerir
tant de patiment com veien.

Fa poques setmanes hem conegut
una nova història de compromís i solida-
ritat. Sabem com va viure el bombardeig
el periodista flamenc Robert Mussche.
Hem pogut llegir el seu testimoni col-
pidor gràcies a la novel·la de l'escriptor
basc Kirmen Uribe. Ens hem pogut en-
dinsar en la seva història vital. Una vida
curta, però marcada per la ferma volun-
tat d'ajudar els qui més patien, defensar
la democràcia i lluitar contra el feixisme.
Uns ideals que el van portar a acollir una
nena basca refugiada, a Granollers per
explicar la guerra civil i, finalment, a un
camp de concentració i a una mort tràgi-
ca l'any 1945.

Hem volgut que la filla d'aquell re-
porter, que va quedar marcat per sem-

pre més per la tragèdia que va viure, i
l'escriptor que el va rescatar de l'oblit,
fossin a Granollers aquest 31 de maig.
Compartir amb ells els espais de me-
mòria, que ara ja formen part de la vida
ciutadana. Passejar junts pels carrers i les
plACES que una vegada es van tenyir de
sang. Perquè coneguim una ciutat que fa,
del record d'aquella tragèdia, l'estímul
per treballar per la pau, per la convivèn-
cia, per la solidaritat.

I també, un estímul per recuperar
patrimoni. Un nou refugi trobat al pati
d'Estabanell que ja forma part dels es-
pais de memòria. Una rehabilitació del
refugi de l'Ajuntament que farà possible
tornar-lo a visitar. Un patrimoni viu, que
la ciutat s'ha fet seu. Uns espais que
podrem veure d'una altra manera tam-
bé: amb una visita teatralitzada. Un vell
espai per a una nova experiència que
ens acostarà a la vida quotidiana d'aquell
moment a través de la veu de les dones.

Teatre i realitat. Perquè avui, ara, no
gaire lluny d'aquí, hi ha persones inno-
cents que busquen la protecció contra
les bombes. No massa lluny d'aquí la
violència destrossa vides humanes. I no
ho podem oblidar. I no ens hi podem
conformar. Cada vegada més aquesta és
una commemoració ciutadana. Escoles,
entitats culturals, ciutadans i ciutadanes
compromesos amb un projecte col·lectiu.
Conèixer el passat per construir el futur.
Un món més just, més solidari, en pau.

Josep Mayoral
Alcalde de Granollers